

Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Łódzkiego do spraw mniejszości narodowych i etnicznych za 2023 r.

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych zorganizował 5 spotkań ze stowarzyszeniami i jednostkami samorządu terytorialnego. Na spotkaniach zostały omówione m.in. zadania realizowane w ramach *Programu*, wykorzystanie dotacji oraz zasady dotyczące składania sprawozdań z wykonania zadania publicznego, tryb wnioskowania o dotację w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030* na 2024 r. oraz bieżące sprawy.

- w dniu 15 lutego 2023 r. (w spotkaniu uczestniczyło 1 stowarzyszenie),
- w dniu 28 sierpnia 2023 r. (w spotkaniu uczestniczyły 1 jednostka samorządu terytorialnego i 2 stowarzyszenia),
- w dniu 13 września 2023 r. (w spotkaniu uczestniczyło 1 stowarzyszenie),
- w dniu 9 listopada 2023 r. (w spotkaniu uczestniczyły 1 stowarzyszenie i 1 jednostka samorządu terytorialnego),
- w dniu 15 listopada 2023 r. (w spotkaniu uczestniczyło 1 stowarzyszenie).

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Do głównych zadań Pełnomocnika Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych należało koordynowanie działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych w ramach rządowego *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*. Koordynacja była realizowana poprzez współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, administracją zespoloną i organizacjami pozarządowymi, w szczególności organizacjami romskimi. Współpraca polegała na:

1. opracowaniu i przesłaniu do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

sprawozdania z wykonania w 2022 r. zadań w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*,

2. przekazaniu w dniu 8 marca 2023 r. do mniejszości narodowych i etnicznych informacji otrzymanej z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, dotyczącej rozpoczęcia przez Radę Państw Morza Bałtyckiego naborów wniosków, w ramach Instrumentu Wpierania Projektów na rok 2023 (Projekt Suport Facility), otwartego dla spełniających warunki konkursu podmiotów z Danii, Estonii, Finlandii, Islandii, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Polski i Szwecji.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego włączając się w realizację *Programu integracji* podjął następujące działania:

- w dniu 5 czerwca 2023 r. - rozpowszechnił na stronie internetowej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi informację o ogólnopolskim konkursie stypendialnym dla uzdolnionych uczniów romskich 2023 r. realizowanym w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030* z dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

- w dniu 29 sierpnia 2023 r. - rozpowszechnił na stronie internetowej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi oraz w BIP informacje o naborze wniosków na 2024 r. w ramach Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.

- sprawował bieżący nadzór nad realizacją zadań, w tym weryfikował sprawozdania z wykonania zadania publicznego, składane przez podmioty w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszeniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych prowadził monitoring mediów w zakresie spraw dotyczących przejawów nietolerancji i mowy nienawiści wobec mniejszości narodowych i etnicznych.

Ponadto w związku z potrzebą dokonania analizy występujących na terenie województwa łódzkiego zjawisk dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji,

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych zwrócił się do Komendanta Wojewódzkiej Policji w Łodzi, z prośbą o bieżące przekazywanie informacji o odnotowywanych przez Policję zdarzeniach z udziałem przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, w szczególności społeczności romskiej lub wymierzonych przeciwko członkom mniejszości oraz o zakończonych i prowadzonych obecnie postępowaniach. W dniu 8 lutego 2023 r. oraz w dniu 31 lipca 2023 r. Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiej Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Łodzi przesłał informacje w ww. zakresie. W II półroczu 2022 r. zostało odnotowane jedno zdarzenie z art. 257 kk - znieważanie grupy ludności z powodu przynależności narodowościowej, etnicznej, rasowej, które dotyczyło mniejszości romskiej. Natomiast w I półroczu 2023 r. nie było żadnego zdarzenia o charakterze przestępczym, które dotyczyłoby mniejszości romskiej.

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W dniu 22 sierpnia 2023 r. do Wojewody Łódzkiego wpłynęło pismo kobiety ze społeczności romskiej, dotyczące weryfikacji prawidłowości regulaminu Ogólnopolskiego konkursu stypendialnego dla uzdolnionych uczniów romskich 2023 r., realizowanego w ramach zadań systemowych *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030* z dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W dniu 25 sierpnia 2023 r. Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ww. pismo przekazał według właściwości do właściwego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Do Wojewody Łódzkiego nie wpłynęły informacje o zamieszkiwaniu na terenie województwa łódzkiego osób, które posługują się językiem regionalnym.

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych jest w stałym kontakcie z organizacjami mniejszości narodowych i etnicznych na terenie województwa łódzkiego. Współpracuje z następującymi organizacjami:

- Stowarzyszenie Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce,
- Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Romskiej „Zefiryń” w Piotrkowie Trybunalskim,
- Zgierskie Stowarzyszenie Romów,
- Stowarzyszenie Czechów w Polsce z siedzibą w Zelowie,
- Gmina Wyznaniowa Żydowska,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział w Łodzi,
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Ethnos.

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa

- Stowarzyszenie Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce,
- Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Romskiej „Zefiryń” w Piotrkowie Trybunalskim,
- Zgierskie Stowarzyszenie Romów,
- Stowarzyszenie Czechów w Polsce,
- Związek Ukraińców w Polsce, koło w Łodzi,
- Gmina Wyznaniowa Żydowska,
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział w Łodzi,
- Ormiańskie Centrum Edukacyjno-Kulturowego „Nairi” w Łodzi.

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

W celu zapobiegania ewentualnym przejawom dyskryminacji wobec mniejszości narodowych i etnicznych Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych

i Etnicznych pozostaje w kontakcie z Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiej Policji ds. Ochrony Praw Człowieka w Łodzi. Pełnomocnik współpracuje również z Łódzkim Kuratorem Oświaty, Dyrektorami Szkół Podstawowych, do których uczęszczają dzieci romskie oraz asystentami edukacji romskiej w zakresie edukacji dzieci i młodzieży romskiej. Ponadto, Pełnomocnik utrzymuje stały kontakt z jednostkami samorządu terytorialnego, na terenie których zamieszkują Romowie. Kontakty (mailowe, telefoniczne, pisma, spotkania) najczęściej dotyczyły rozwiązywania problemów edukacyjnych społeczności romskiej oraz wątpliwości w składanych sprawozdaniach z realizacji w 2023 r. zadania publicznego, w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

9. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić)

- w dniu 18 stycznia 2023 r. w Łodzi Wojewoda Łódzki uczestniczył w obchodach 78 rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz-Birkenau,
- w dniu 27 stycznia 2023 r. w Łodzi Dyrektor Biura Wojewody uczestniczył w XIII Dniach Pamięci o ofiarach Holocaustu,
- w dniu 2 sierpnia 2023 r. w Łodzi Wojewoda Łódzki uczestniczył w Międzynarodowym Dniu Pamięci o Zagładzie Romów,
- w dniu 29 sierpnia 2023 r. w Łodzi I Wicewojewoda Łódzki uczestniczył w obchodach 79 rocznicy likwidacji Litzmannstadt-Getto,
- w dniu 30 września 2023 r. w Żelowie Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych uczestniczył w wydarzeniu Wczoraj i Dziś – Dzień Czeski w Żelowie.

10. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

TAK
NIE

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

Nie dotyczy

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o efektach działań w ramach Programu integracji¹

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych realizował zadania w 2023 r. w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

W ramach nadzoru nad realizacją *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030* zostały przeprowadzone w 2023 r. kontrole w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji:

- w dniu 19 maja 2023 r. – kontrola w Stowarzyszeniu Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce,
- w dniu 20 czerwca 2023 r. – kontrola w Stowarzyszeniu na Rzecz Społeczności Romskiej „Zefiryń” w Piotrkowie Trybunalskim,
- w dniu 6 października 2023 r. – kontrola w Gminie Opoczno,
- w dniu 13 listopada 2023 r. – kontrola w Zgierskim Stowarzyszeniu Romów.

W 2023 r. w *Programie* uczestniczyły 4 podmioty: Urząd Miejski w Opocznie, Stowarzyszenie Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce, Stowarzyszenie na Rzecz Społeczności Romskiej „Zefiryń” w Piotrkowie Trybunalskim oraz Zgierskie

¹ Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030

Stowarzyszenie Romów.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych współpracował przy organizacji przez Kuratorium Oświaty w Łodzi konferencji pt. „Dzieci romskie w szkole”, która odbyła się w dniu 20 kwietnia 2023 r. w Parku Kulturowym Miasto Tkaczy, przy ul. Rembowskiego 1 w Zgierzu.

Konferencja poświęcona była edukacji romskich dzieci w polskich placówkach oświatowych.

Wśród zaproszonych gości była pani Małgorzata Milewska, Radca w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, która omówiła założenia Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 oraz przedstawiła sytuację edukacyjną uczniów romskich.

Podczas konferencji wystąpili też prelegenci, którzy zaprezentowali przykłady dobrych praktyk w zakresie wspierania i kształcenia uczniów romskich w szkołach. Konferencji towarzyszył również występ artystyczny młodej artystki romskiej oraz prezentacja prac Erwina Brzezińskiego, uzdolnionego ucznia romskiego, wielokrotnego stypendysty ogólnopolskiego konkursu dla uzdolnionych uczniów romskich, dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 24 kwietnia 2023 r. przekazał do asystenta edukacji romskiej, zatrudnionego przez Szkołę Podstawową Nr 2 z oddziałami integracyjnymi im. Kazimierza Wielkiego w Opocznie informację, dotyczącą szkolenia organizowanego przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu dla asystentów edukacji romskiej.

W dniach 27-28 czerwca 2023 r. Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych uczestniczył w spotkaniu zorganizowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie.

Podczas spotkania omówione zostały kwestie zasad współpracy Pełnomocników z organizacjami mniejszości narodowych i etnicznych oraz organizacjami działającymi na ich rzecz. Zebrani wysłuchali wykładu poświęconego prawnym aspektom międzynarodowych standardów ochrony praw mniejszości oraz wzięli udział w panelu

skupionym wokół zagadnień związanych z systemem oświaty mniejszościowej oraz realizacji *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

W trakcie spotkania Pełnomocnicy zapoznali się także z zasadami korzystania z elektronicznego systemu udzielania dotacji - ESUD. Prezentacja systemu była niezbędna z uwagi na to, że począwszy od najbliższego naboru jedynie za jego pośrednictwem będzie możliwe składanie ofert na realizację zadań służących podtrzymaniu tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowaniu języka regionalnego.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 5 czerwca 2023 r. zwrócił się z pismem do Łódzkiego Kuratora Oświaty w Łodzi z prośbą o rozpropagowanie wśród dyrektorów szkół wiedzy o konkursie stypendialnym dla uzdolnionych uczniów romskich, realizowanym w ramach *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*.

W dniu 30 sierpnia 2023 r. Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych uczestniczył w spotkaniu online zorganizowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Spotkanie dotyczyło omówienia sposobu opiniowania wybranych ofert na realizację zadań w 2024 r., w ramach dotacji celowej i podmiotowej.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 18 września 2023 r. przekazał do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji kartę opinii merytorycznej złożoną przez Stowarzyszenie Czechów w Polsce z siedzibą w Zelowie, dotyczącą oferty na przyznanie dotacji podmiotowej. Ponadto w dniu 5 października 2023 r. przekazał również trzy karty opinii merytorycznej złożone przez Parafię Ewangelicko – Reformowaną w Zelowie na przyznanie dotacji celowej.

Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w dniu 6 października 2023 r. przeprowadził szkolenie dla asystenta edukacji romskiej, zatrudnionego w Szkole Podstawowej Nr 2 z oddziałami integracyjnymi im. Kazimierza Wielkiego w Opcznie. Szkolenie dotyczyło działań podejmowanych przez asystenta edukacji romskiej zatrudnionego w ww. szkole.

W dniu 1 grudnia 2023 r. Pełnomocnik Wojewody Łódzkiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych uczestniczył w konferencji online pt. „O mniejszościach

narodowych i etnicznych w Polsce”, zorganizowanej przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Podczas konferencji występowali m.in. Przewodniczący Stowarzyszenia Litwinów w Polsce, Prezes Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej, a także Dyrektor ds. komunikacji i współpracy Centralnej Rady Romów w Polsce.

Wśród osób występujących byli również Naczelnik Wydziału Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Departamencie Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Konsultant w Departamencie Badań Demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego oraz starsza radczyni w Wydziale Praw Migrantów i Mniejszości Narodowych działającym w ramach Zespołu ds. Równego Traktowania BRPO.

Konferencję zamknął i podsumował Naczelnik Wydziału ds. Równego Traktowania i Praw Człowieka w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

13. Inne uwagi

Brak uwag